

PRIKAZI I OSVRTI

Nastavna metodika u riječi i slici

(Pranjić, Marko (2013) *Nastavna metodika u riječi i slici*, Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 600 str.)

Knjiga *Nastavna metodika u riječi i slici* prvenstveno je namijenjena studenticama i studentima koji završavaju profesorsko usmjerenje te stručnim nastavnicama i nastavnicima koji nisu imali prilike na svom fakultetu slušati nastavničke predmete, dakle kao udžbenik za nastavničku naobrazbu s eksplicite iskazanom nakanom da se nastavna metodika aktualizira i osuvremeni. U tome smislu *Nastavna metodika u riječi i slici* naglašeno je pragmatički usmjerena na nastavnika u praksi i prilagođena nastavnicima i nastavniku početniku. Knjiga je podijeljena u osam poglavlja: uvodno poglavlje eksplicira teorijska uporišta, drugo obrađuje interakcijske nastavne oblike, treće se bavi verbalnim i audiovizualnim nastavnim oblicima, četvrto umjetničkim stvaralaštvom u nastavi, u petom poglavlju u središtu je scensko stvaralaštvo u nastavi, potom je riječ o neposrednoj pripremi i prostoru nastavnoga procesa, te naposljetku o vježbanju i vrednovanju u nastavi. Posljednje je poglavlje kratak zaključak na engleskom jeziku. Po-

sebnost ove knjige vidi se i u znanstvenome aparatu pridodanome studiji, u opsežnoj literaturi, autorskim i pojmovnim kazalima te pojmovniku.

U *Teorijskim uporištima* autor obrazlaže teoriju i definiciju pojmovala metode i metodike s naglaskom na promicanje pojma nastavne metodike koji se u svijetu sve više profilira kao nova znanstvena disciplina. Autor stoga definira pojam nastavne metodike kao „sustavnoga promišljanja teorije i prakse nastave u svrhu poboljšanja odgojno-obrazovnoga procesa, koja je kao takva središnji postulat nastavničke naobrazbe“ (38). Naglašeno je da škola predstavlja odgojno-obrazovni sustav u kojem se povlašćuje upravo odgojni aspekt pri čemu će nastavnik i škola ponajprije afirmirati osobni rast učenika, a tek onda spoznajno-obrazovni. Autor upozorava da je takvo razumijevanje školovanja primjenjivije u osnovnim nego u srednjim školama s obzirom da se u srednjim školama više pozornosti posvećuje struci, a odgoj se artikulira ponajviše u smislu poštivanja radnih zadaća i međuljud-

skih odnosa. U autorovoj se studiji naglasak stavlja na definiranje nastavnih metoda gdje autor ne odbacuje druge teorije već pokušava u analizi prikazati prednosti i nedostatke povijesno utemeljenih metoda kao i implementaciju suvremenih metoda s ciljem razvoja struke i unaprjeđenja obrazovno-odgojnog sustava. U skladu s time ističe se snažna povezanost didaktike i metodike. S obzirom na činjenicu da je u Hrvatskoj na snazi novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 27/2008), autor detaljno opisuje suvremeni koncept nastavničke naobrazbe kao nužnost, ne samo zbog zadovoljavanja zakonske regulative, već kao i korak naprijed ka promoviranju suvremene nastavničke naobrazbe. Temeljem toga važna je pretpostavka metodičko osposobljavanje nastavnika ponajviše u kvalitetnom planiranju nastave. Autor je opisao najbitnije odrednice kod planiranja nastave koje svakoj nastavnici i nastavniku mogu poslužiti pri izradi plana i programa, upućujući ih što sve moraju uzeti u obzir za kvalitetnu pripremu. Pomoću nastavnih metoda učenice i učenici stječu znanja i vještine, razvijaju sposobnosti, formiraju svjetonazor i zauzimaju osobne stavove. Citiranje vrsnih poznavalaca funkcioniranja nastave, slikovitost, kreativnost te teorijsko i praktično artikuliranje pojedinih nastavnih metoda, elementi su koji pridonose vrijednosti ovoga dijela knjige.

U poglavlju *Interakcijski nastavni oblici* detaljno se opisuju akcijski, komunikacijski, artikulacijski i društveni nastavni oblici. Akcijski nastav-

ni oblici snažno stimuliraju učeničko vlastito aktivno i kreativno razmišljanje: pokazivanje je bitno kako bi učenica i učenik ušli u eksperiment i misaoni proces te na taj način bili u mogućnosti sami rješavati problem. Komunikacijski oblici ili vještine također su ključne za rad u nastavi te njihova primjena olakšava nastavnikovo dopiranje do učenice/učenika i motiviranje za učenje. Autor naglašava važnost komunikacije koja se odvija u četiri vida: nastavnikovo izlaganje (način ophođenja nastavnice/ nastavnika prema učenicama i učenicima prilikom pripovijedanja), poticaji za razmišljanje ili impulsi (sredstva za aktiviranje učenice/učenika koja se dijele na verbalne i neverbalne impulse), nastavno pitanje (komunikacijski postupak sa svrhom poticanja učenice/učenika na reakciju) i nastavni razgovor (omogućava učenicama/učenicima samostalnije sučeljavanje s određenim nastavnim sadržajima). Poticaji (impulsi) i nastavna pitanja integralni su dio nastavnog razgovora. Artikulacijski nastavni oblici predstavljaju formu koja nastavnicama i nastavnicima omogućava jasnije i bolje približiti nastavne sadržaje i ciljeve učenicama i učenicima. Autor je prikazao vrlo koristan shematski prikaz podjele četiri oblika nastavne jedinice koji uvelike olakšava planiranje nastave: nastavna jedinica usredotočena na postupak poučavanja, struktura nastave usredotočena na vještine, struktura nastave usredotočene na doživljaj, otvorena nastavna struktura. Autor klasificira društvene nastavne oblike na četiri vrste učenja: pojedinačno učenje, partnersko

učenje (učenje u parovima), razredno učenje (čelna/frontalna nastava) i grupno učenje. U analizi svake pojedine vrste učenja autor prikazuje pozitivne i negativne učinke rada, čime daje temeljit pregled i podlogu za daljnje razmišljanje. Autor prednost daje radu u grupama, manjim i većim, te ih detaljno obrađuje (uključujući i povijesni razvoj grupne nastave). Naglasak je na stvaranju preduvjeta za rad u grupi, kako kod nastavnika tako i kod učenika. Potiče se nastavnice/nastavnike na rad u manjim grupama te pomnom planiranju kod formiranja grupe, detaljno objašnjava oblikovanje radne grupe, ulogu učenica/učenika i nastavnica/nastavnika. Autor ističe i potencijalne zapreke koje se mogu javiti u grupnom radu te daje niz savjeta za nastavnice i nastavnike (postavljanje i organiziranje grupnoga učenja s naglaskom na kvalitetnu pripremu). U prošlosti se najviše primjenjivao frontalni oblik nastave dok autor sugerira da je poželjno promovirati uvođenje grupnog rada jer se time afirmira timska radna okolina te priprema za daljnji profesionalni rast i razvoj.

U poglavlju *Verbalni ili audiovizualni nastavni oblici* opisuje se način izvođenja nastave pri čemu autor detaljno i slikovito obrazlaže razgovorne oblike, pripovijedanje, diskusiju i audiovizualne medije u nastavi, sugerirajući da je razgovor u nastavi središnja nastavna struktura snažno usmjerena na učenicu/učenika i njihovo obrazovno postignuće. Komunikacija (dijalog i skupni razgovor na nastavi) ujedno je i temeljni metodički alat, uvjet za primjenu podučava-

nja. Autor donosi i povijesni razvoj razgovora te analizira oblike nastavnog razgovora i njihove pedagoške i obrazovne funkcije. Riječ je o poučnim razgovorima, razgovorima među učenicama i učenicima te diskusiji, a osobitost je ovoga nastavnoga oblika njegova interferencija s drugim oblicima posebice usmjerena na učeničko usvajanje nastavnih sadržaja. Nastavni se razgovori ne pojavljuju u „čistom obliku“, nego se međusobno isprepleću. Autor pojedinačno pojašnjava svaki oblik razgovora te ulogu nastavnice/nastavnika u pojedinim oblicima, kao i vrste pitanja primjenjivih za određeni stupanj učeničkog znanja. Naglašava bitnost nastavnčkoga vođenja, motiviranja, poticanja, ukazivanja na pogreške kod učenica i učenika te upozorava na neizostavnu ulogu pripovijedanja i osobnog doživljaja kao nastavne metode. Pripovijedanje u nastavnom procesu nastavna je metoda koja idealno daje obavijesti, pouku, objašnjenja, znanja i različita stajališta. Autor obrazlaže način pokretanja i vođenje diskusije te ulogu nastavnika u diskusiji. Nadalje, audiovizualni mediji moćno su sredstvo informiranja, obrazovanja i zabave. U knjizi su ti mediji obrađeni na nekoliko razina: od komunikacijskih sredstava, faktora socijalizacije, odgojnih, obrazovnih te nastavnih sredstava. Vrlo je važno, upozorava Pranjić, da se svaki medij detaljno analizira te da nastavnica/nastavnik može artikulirati kritičan odnos prema mediju upućujući i učenice/učenike da sami analiziraju, budu kritični i donose vlastite zaključke o medijskim

sadržajima. Od vremena kada su u nastavi implementirani prvi audiovizualni mediji nastala je hiperprodukcija raznih nastavnih pomagala. Danas, međutim, u svijetu globalizacije i vrlo visoko razvijene informatičke tehnologije nastavnice/nastavnici susreću se s novim zahtjevima, ali i pravilima ponašanja kod eksploatacije novih tehnologija, kako u nastavi, tako i u odgojno-obrazovnim mjerama prema učenicima koji bi mogli zloupotrebjavati nove tehnologije.

Umjetničko stvaralaštvo u nastavi predstavlja integralni dio suvremene nastave koji omogućuje nastavnicama/nastavnicima i učenicama i učenicima lakše usvajanje nastavnog gradiva, ali i uključivanje u nastavu svih onih sudionika koji možda nisu verbalno toliko artikulirani pa često ostaju pasivni. Autor navodi Kurta Fröra kao začetnika sustavne primjene likovnog i drugih umjetničkih stvaralaštva u sklopu nastave. Svrha implementacije likovnog oblikovanja u nastavi je poticanje učeničkog kreativnog odnosa prema gradivu (npr. Fritz Weidmann potiče korištenje kolaža u nastavi i meditacije kao djetetove osnovne potrebe za kreiranje stvarateljske sposobnosti). Nastavnikova je uloga, smatra Pranjić, da bude inicijator kreativnog procesa. Prema Hubertusu Halbfasu, primarna se pozornost mora usmjeriti na izbor materijala i na dobnu skupinu učenika i učenika. Aktivnosti za slobodno stvaralaštvo vrlo su poželjne, a nastavniku se pripisuje hermeneutička odgovornost. Autor spominje višedimenzionalno učenje, pri čemu likovni zadaci služe kao način motiviranja

učenica i učenika. Izražajni oblici u sklopu nastave (kolaž, rad s glinom, crtanje, slikanje) omogućuju sučeljavanje s nastavnim sadržajima na nov i učenicima privlačniji način. Autor pridodaje važnost slikanju koje povezuje osjećaj i intelekt te zajedno s motorikom stvara zasebni govor. Učenik će ovaj medij iskoristiti kao vlastiti, a na taj mu se način omogućava slikovito primjereno podučavanje. Nastavnicama/nastavnicima će ova metoda poslužiti da omoguće manje verbalno nadarenima učenicama i učenicima ravnopravno sudjelovanje u izvođenju nastave uz mogućnost poboljšanja njihovih verbalnih kompetencija. Okvir takvoga afirmiranja kreativnih metoda učenja nastavni je koncept individualnoga angažiranja, odnosno otvorenog kurikuluma. Na ovome mjestu autor uspoređuje zatvoreni, hijerarhijski kurikulum i otvoreni, usmjeren na individualni rast. Kao jednu od metoda u nastavi autor spominje popratne crteže (smatra se da ju je razvio umjetnik Helmuth Uhrig). Oni omogućavaju da se određeni sadržaji i pojmovi prezentiraju putem jednostavnih crtanih oblika. Sljedeće se poglavlje bavi interpretacijom likovnih umjetničkih djela u nastavi pri čemu se vrlo praktično pokazuje ova analitička nastavna metoda. Nastavnicama i nastavnicima bit će vrlo poučno razumjeti što čini kompoziciju slike, koji su stilovi umjetnosti, povijesni atributi, likovni izražajni govor te ikonografija. U knjizi je autor analizirao nekoliko umjetničkih djela, temeljem čega se čitatelja postupno uvodi u novu dimenziju razumijevanja stvaranja slike te poruke koju je autor

želio prenijeti. Karikatura u nastavi predstavlja drugačije sredstvo komuniciranja za posredovanje mišljenja i stavova. Kako je ona vizualni oblik satire, vrlo je važno identificirati poruku karikature kako bi se shvatio njezin smisao. Cilj je karikature da razotkrije, kritizira, promijeni. Osim prikazane analize sadržaja karikature, autor naglašava njenu funkciju u nastavi kao sredstva koje pomaže učenicama i učenicima da nauče gledati, da iskuše pozitivnu nesigurnost te da potakne kritički potencijal kod učenica i učenika. Na kraju poglavlja opisane su još tri vrste nastavnih sredstava: fotografije, folije i stripovi u nastavi. Ova sredstva usko su povezana s audiovizualnim pomagalima. Uz analizu vrsta fotografija (dokumentarna, antropološka, fotografija motiva, umjetnička, fotomontaža i kolaž te ilustrativno zabavna) autor stavlja naglasak na fotogovor kao posebnu metodu uporabe fotografije u nastavi. Ova metoda pomaže učenicama i učenicima koji nisu verbalno nadareni da produbljuju i poboljšavaju svoju verbalnu kompetenciju. Uporaba folije u nastavi općeprihvaćena je metoda i jedna od najviše korištenih u izlaganju nastavnog sadržaja. Postoje tri vrste folija: unaprijed pripremljene, folije uživo i djelomično pripremljene. Također autor prikazuje tehnike izrade folija od kojih se svaka koristi ovisno o situaciji i vrsti sadržaja koji se želi prezentirati (postupna, dopunska i višeslojna tehnika, tehnike markiranja, prekrivanja, dopunjavanja, okretanja). Stripovi u nastavi pokazali su se kao dobro motivirajuća metoda. Oni pomažu u

interpretiranju te potiču na diskusiju, a za primjenu se koriste razne metode: usporedba različitih stripova na istu temu, dopunjavanje stripova tekstem u prazne oblačiće, izrada stripova na određenu temu i sl.

Scensko stvaralaštvo u nastavi čini nam se prirodnim nastavkom prethodnog poglavlja. Nakon likovnog stvaralaštva i umjetnosti, prelazi se na funkciju glazbe, igre uloga te meditacije u nastavi. Glazba i pjesma u nastavi imaju određenu samostalnost u sklopu odgoja i obrazovanja, a uz pedagogiju mogu biti vrlo korisne za uspostavljanje komunikacije partnerstva i dijaloga. Prije svega glazba je u funkciji odgoja, vrlo važna za konsolidiranje ljudske osobnosti. Autor razmatra promatranje pjesme i glazbe u nastavi sa stajališta nastavnika, učenika, nastavnih ciljeva, sadržaja, metoda i pomagala. Važno je da postoji sklonost nastavnika i učenika korištenju glazbe i pjesme u nastavi, a glazbeno djelo može pridonijeti procesu učenja ako postoji kompatibilnost između njegove poruke i ostalog nastavnog sadržaja. U praktičnoj nastavi učenje glazbe može ići u tri smjera: osnovno razumijevanje glazbe (najjednostavnije instrumentalno praćenje pjevanja), diferencirano zalaganje i razvijanje glazbenih sposobnosti (upotreba jednostavnih instrumenata kao što su frula, melodika, usna harmonika i dr.), organizirana i sustavna suradnja s nastavnikom glazbene kulture. Autor analizira tri pristupa pjesmi: tradicionalna pjesma, suvremena pjesma te općenito glazbeno slušanje i oblikovanje (instrumentalno muziciranje, meditacija, slušanje).

Kod tradicionalnih pjesama radi se o službenim, propisanim, odnosno preporučenim pjesmama često sabranim u različitim pjesmaricama. Nastavne pjesme uglavnom se odnose na neki događaj, istinu ili moralno načelo pri čemu je potrebno dobro poznavati njihov sadržaj. Suvremena pjesma koristi se u nastavi isto kao i tradicionalna, međutim zbog svoje sadržajne raznolikosti postoje bitne razlike između njih. Suvremene su pjesme, smatra autor, usmjerene na konkretna ljudska pitanja, probleme i suvremenu situaciju, nose u sebi elemente tolerancije, multikulturalnosti, multireligioznosti te pozivaju na inovativan i kreativan rad. Instrumentalno muziciranje i glazbeno oblikovanje omogućuje šire učeničko izražavanje i interpretiranje te promiče ritmičko-glazbene kvalitete. Meditacija predstavlja koncentriranje na središte života kako bi se osjetile i dotakle odrednice koje ravnaju i obnavljaju život. Glazba može osigurati potrebnu koncentraciju te ju podržavati za vrijeme meditiranja. Autor navodi tri stupnja meditativnog slušanja glazbe prema Reineru Schmittu: prodiranje u glazbu, zadržavanje u glazbi i otvaranje prema transcendentnoj sferi. Slušanje glazbe pretpostavlja pozornost i spremnost za emocionalno doživljavanje. Autor naglašava da bi glazba trebala postati nastavnom temom upravo zbog njenog ogromnog bogatstva i tradicije u europskoj kulturi i civilizaciji. Osvrće se i na implementaciju meditacije u nastavi pri čemu naglasak stavlja na integriranu meditaciju koja spaja tehnike Istoka i sadržaj Zapada, kao što su držanje tijela i disanje.

Meditacija ima i pedagoške učinke jer čovjek koja meditira jest čovjek koji uočava, koji se zna diviti, disciplinirati, čovjek koji je uvijek prisutan, koji osjeća vrednotu, čovjek koji je pribran u svom središtu. Nadalje, igra uloga u nastavi je prilagođena metoda za rad s učenicama i učenicima nižih i viših razreda. Ona proizlazi iz interpretacije umjetničkih tekstova, a s obzirom na pristup dijeli se na zatvorene i otvorene igre. Otvorene igre su primjerenije nastavi zbog svoje fleksibilnosti, autor navodi više vrsta igara: grupnodinamičke, tjelesne, lutkarske te igranje uloga.

Poglavlje *Neposredna priprema i prostor* detaljno analizira metodički postupak, izvođenje nastave kao metodičkog čina, neposrednu pripremu nastavne jedinice te mjesto izvođenja nastave. Metodički postupak definira se kao skup operacija kojima nastavnica odnosno nastavnik, imajući u vidu okolnosti te poštujući pedagoška i metodička načela, omogućuje učenicama i učenicima postizanje zadanih ciljeva koristeći se nastavnim sadržajima. Pri tome je, upozorava Pranjić, potrebno imati trostruku kompetenciju, tj. osoba mora biti kvalificirana za planiranje, izvođenje i vrednovanje nastave. Planiranje nastave je proces transformiranja učiteljice/učitelja i učenice/učenika, tj. pretakanje ciljeva i sadržaja programa pojedinog školskog predmeta u godišnji program koji se dalje grana u nastavnu cjelinu, a ona u nastavnu jedinicu. Transformacijska operacija od sadržaja i ciljeva nastavnog programa stvara postupak, akciju, djelovanje koje će biti usredotočeno na

poučavanje i učenje, a tu je vrlo važna nastavna metodika koja pomaže pri koncipiranju praktičnog djelovanja. Nastavni se postupak ne može planirati s apsolutnom sigurnošću, no potrebno je držati se osnovnih nastavnih načela: motiviranje, vizualiziranje (zornost), aktiviranje (samoangažiranje), strukturiranje nastavnih sadržaja, mnogolikost perspektiva, usredotočenost na cilj i osiguravanje uspjeha. Autorova analiza nastavnih načela uključuje njihovu međusobnu ovisnost i vezanost s tri temeljna principa: usredotočenost na gradivo, usredotočenost na učenika, usredotočenost na djelovanje. Autor upozorava i na antropogene i sociokulturalne uvjete održavanja nastave, odnosno nastavnu transformaciju znanja o djelovanju u praktično djelovanje. Nastavnica/nastavnik pretvara svoj nastavni plan (ciljevi, sadržaji, metode, mediji) u osobno djelovanje, u svoj govor, činjenje, ponašanje. Pranjic objašnjava kojim oblicima djelovanja nastavnica/nastavnik mora raspolagati kako bi pravilno upravljala svojim ponašanjem u nastavi u slučaju kritičnih ili konfliktnih situacija. Pravila ponašanja nastavnice/nastavnika uglavnom su zasnovana na životnim iskustvu. U pripremi nastavne jedinice nastavnica/nastavnik se mora držati kriterija suvremene nastavne metodike imajući u vidu sljedeće: određivanje kratkoročnih ciljeva, obrada sadržaja, metodički postupak, korištenje sredstava i pomagala, društveni oblici, vrijeme, praćenje i vrednovanje. Autor pridaje veliku važnost tome da se školi vrati odgojna dimenzija. Na kraju poglavlja autor analizira mjesto održavanja

nastave, tj. školsku organizaciju, ali i školsko ozračje kao važan faktor u organizaciji i provedbi nastave. Navode se tri ključna elementa koji definiraju mjesto održavanja nastave: ambijent, ljubaznost i prostorija.

Vježbanje i vrednovanje u nastavi predstavlja posljednju kariku u nastavnom lancu. Vježbanje danas ima značajnu ulogu u nastavi prvenstveno kako bi učenice i učenici mogli reproducirati novostečena znanja i vještine, reorganizirati svoja znanja u novoj situaciji i za novu priliku, transferirati opće spoznaje i načine rješavanja pojedinih problema na konkretnu životnu situaciju te nesputano rabiti svoju kreativnost. Kratko te intenzivno vježbanje temeljno je načelo za postizanje napretka u učenju. Autor spominje učenje napamet (memoriranje) kao tehniku koja je prevladavala u nastavi klasičnog tipa, međutim ističe da bi učenje napamet moralo biti ponutrašnjivanje što je zapravo zajednički zadatak nastavnice odnosno nastavnika i učenice/ učenika. Nadalje, autor analizira ulogu domaćih zadaća te pokušava izvući pozitivan zaključak o njihovoj primjeni s obzirom na različita oprečna pa i negativna mišljenja koja se prelamaju kroz stoljetnu raspravu o učinkovitosti domaćih zadaća. Naime, autor sugerira da domaće zadaće omogućuju učenicama i učenicima pristup višedimenzionalnoj stvarnosti, a obrazlaže i razloge zbog čega je zagovornik domaćih zadaća: cilj domaćih zadaća nije samo ponavljanje i vježbanje, nego i autonomno učenje, one omogućavaju integrativnost učenja te su usredotočene na uče-

nika (domaće zadaće su različite, izdiferencirane i maksimalno individualizirane). Kako bi domaće zadaće imale pozitivan efekt na učenice i učenike bitno je da su one diferencirane i individualizirane i to prema sposobnosti učenja, afinitetu, sredstvu učenja i interesima učenja. Dužnost bi nastavnice odnosno nastavnika pritom bila da vrednuje nastavni proces, a učinkovitost nastave moguće je kontrolirati na dva načina: prosudbom nastavnikove metodičke prakse i mjerenjem učeničkoga uspjeha. Mjerenje učeničkog uspjeha podrazumijeva ocjenjivanje usmenog i pismenog zalaganja i uspjeha, vođenje učeničke knjižice ili svjedodžbe s ocjenama uspjeha i primjedbama o vladanju, upućivanje učenica i učenika u njima primjerene grupe za učenje te (ne)prebacivanje iz jedne u drugu grupu. Autor ističe veliki problem ocjenjivanja učenica i učenika, posebno zbog problema objektivnosti, neodgovarajuće primjene metoda te u konačnici negativnih efekata koji proizlaze zbog krivih ili loših procjena i vrednovanja. Želja za uspjehom i napredovanjem unutar okvira vlastitih sposobnosti je osnovni antropološki postulat. Kako bi se nastavnice i nastavnici u praksi što lakše nosili s tim problemima autor detaljno analizira postupke i metode ocjenjivanja i vrednovanja učenica i učenika, a temeljem iskustva iz suvremene nastavne metodike. Kao jedan od primjera navodi se prikaz Bloomove taksonomije kriterija motrenja općeljudskog dozrijeva-

nja, a autor sugerira da se ona može uz manju prilagodbu primijeniti i u procesu obrazovanja. Na kraju autor prilaže i primjer upitnika individualnog ocjenjivanja koji nastavnicama i nastavnicima omogućava da evaluiraju postojeće stanje te da ga u budućnosti poboljšaju.

Knjiga *Nastavna metodika u riječi i slici* želi istaknuti novu, suvremenu viziju razvoja nastavne metodike koja bi trebala imati ulogu objedinjavateljice u različitosti što je i osnovni postulat koji se proteže u svim poglavljima ove knjige. Autor je pomno birao stajališta i općeprihvaćene teorije koje su se razvijale tokom povijesti te ih na jednostavan i slikovit način sučeljavao s modernim i suvremenim razmišljanjima, a posebnost knjige očituje se u načelu transparentnosti, demokratičnosti i uvažavanju različitosti. To se uvelike može vidjeti kod argumentiranja problematičnih stavova i metoda gdje se uvijek u tekstu navode i pozitivne i negativne strane. Time se kao smisao obrazovno-odgojnog sustava artikulira osobna izgradnja podučavanih te njihovo osnaživanje u suočavanju s problemima i novim životnim uvjetima. U suvremenom kontekstu institucionalnoga obrazovanja u kojem živimo, a koje naglasak s osobne izgradnje prenosi na vještine i kompetencije podučavanih, ova je nastavna metodika zanimljivo mjesto susretišta provjerenih i novih promišljanja.

Maja Sabolić